

189

A NOSA TERRA

Idearium das "Irmandades da Fala"

ANO MCMXXII

PRECIOS DE SUSCRICION: Na Cruña, mes, 40 ctmos.; Fora, trimestre, 1'50 pesetas. América, trimestre, 2 ptas.; Coste d'un número, 15 ctmos.—Pagos adelantados

Redacción e Administración: Praza María Pita. 17. baixos. A CRUÑA

CERVANTES

Librería, Papelería e Imprenta

TELEFONO, 456

Rua Real, 49

A CRUÑA

NOVELTY

Planchadeiro de moda - Grandes talleres

DE LAVADO E PRANCHADO DE ROUPA NOVA E DE USO

Despachos centrais: A CRUÑA, Cantón Pequeno 12
VIGO, Praza da Constitución, 12

Sucursás na Cruña: Estreita de San Andrés, 12
Praza de Azcárraga, 4-San Agustín, 22

Sucursal en Vigo: Circo núm. 5.

Todal-as nosas sucursás ostentan un tetreiro como sinal, que, reproducen a marca de garantía xa coñecida.

Recíbense encárragos de fora, e-espídense por meio das nosas sucursás. Si no lugar onde vostede reside non-a hai, sírvase manifestarnos seus desexos de mandár os seus encárragos.

Os viños e coñás millores

os que exporta a casa PEDRO DOMEQ de **Xerez da Fronteira**, fundada en 1734. A casa máis antiga de Xerez.

O vermouth máis selecto

de mundial e reconocida sona é o **Cinzano** (Torino).

Para viños de mesa

non hai outros com'os dos cosecheiros exportadores señores

R. López de Heredia (Haro)

Casa Central: PLAZA DA EQUITATIVA-MADRID

Representante exclusivo (matriculado) de todas estas marcas:

JOSÉ C. JUNCOSA

Galera 39 e 41 - 2.º piso-A Cruña

Banco Español del Río de la Plata

Sucursal na Cruña - Casa matriz: **BÓS AIRES**

FUNDADO EN 1886

Capital. Pesos 100.000.000'00 m/ ou sexa Ptas. ouro 220.000.000'00

Fondo de reserva (ineruida prima a recibir) Pesos 50.055.224'97 m/ ou sexa Ptas. ouro 40.121.797'93

Ten sucursaes nos puntos seguintes:

REPÚBLICA ARXENTINA: (Casa matriz, Bos Aires), ROSARIO DE SANTE FÉ, BAHÍA BLANCA e principais prazas da República

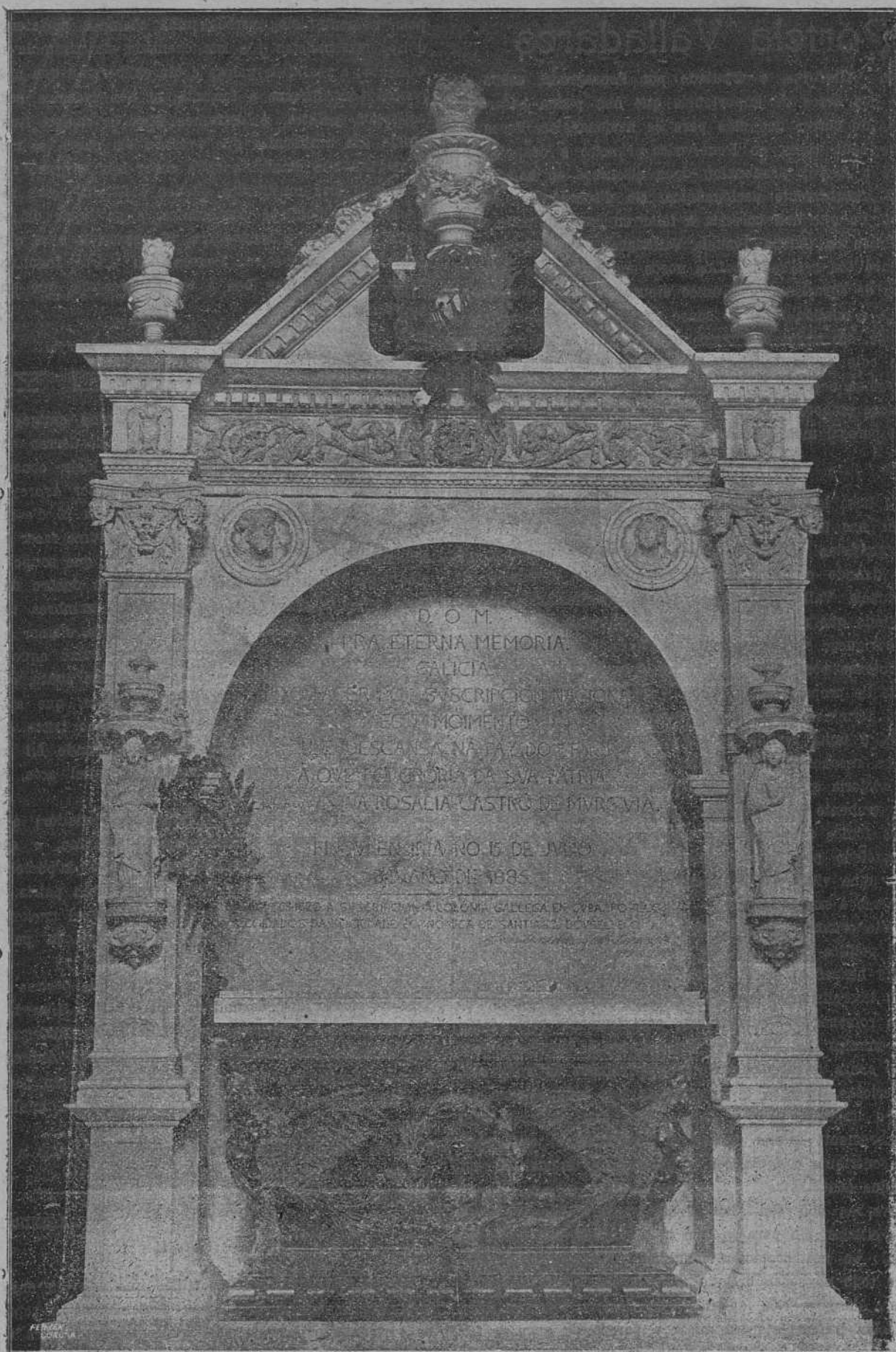
NO URUGUAY: MONTEVIDEO — NO BRASIL: RIO XANEIRO

EN EUROPA: MADRID, BARCELONA, VALENCIA, VIGO, BILBAO, A CRUÑA, SEVILLA, PARÍS, LONDRES, XÉNOVA E HAMBURGO

A Sucursal da Cruña encárgase de efectuar por conta dos seus clientes toda crás de operaciós bancarias nas condicións máis favorabeis e acretará intreses nas contas correntes, tanto en pesetas como en moedas estranxeiras a tipos excepcionalmente ventaxosos

En conta corrente, intrés anual	2	por	100
En Caixa de Aforros, con libreta hasta 1.000 ptas.,	3	»	»
En prazo fixo de tres meses	3	»	»
Idem id. 6 meses	3 1/2	»	»
Idem id. un ano.	4	»	»
A máis prazo		convencional	

Dirección telegráfica y telefónica: SPAINBANK.

A sepultura de Rosalía Castro

Na eirexa de Santo Domingo, da vella Compostela, á veira d'un dos afares, alópase emplazado este altar galego que garda as cinzas da nosa Santa Rosalía. Foi erixido por suscripción nacional galega e n'él áchase o espírito da nosa Patria.

Fronte d'él está tamén a campa que contén os restos d'aquel rexionalista do século pasado que se chamou Alfredo Brañas.

Nós, os nacionalistas de hoxe, os herdeiros directos de aquelas dúas glorias galegas, temos sempre unha lembranza de amor e admiración para eles, que nos abríron os ollos no santo amor á terra, que se sinte e non se esprica, como dixo Carros; [Con entusiasmo e con fé temos de ir espallando pol-o chao galego as súas doutrinas, que nos levarán aos tempos de liberdade que cantou o bardo Ponda].

Portela Valladares

Portela Valladares, o deputado por Fonsagrada, acaba de realizar dos actos de importancia que non poden pasar esmorecidos no correr dos días para os nacionalistas. Foron estes, que nun mitin en Pontevedra primeiro e despois no homenaxe a Asorey pronunciou dous discursos en galego con afirmacións francamente nacionalistas. No discurso de Cambados prometeu que non volvería a falar en castelán n'os actos que realizase en Galicia. Portela Valladares é un rebelde que xa fa anos tén realizado polos nosos agros rexos e valentes campañas de agrarismo, é o único deputado que no Parlamento plantea a cuestión foral no senso exacto que reclama a opinión galega, sin andar con panos quentes nin ficcións xurídicas, como de cote o fan todos os demais deputados, inda aqueles que presumen e pretenden ser intérpretes das aspiracións galegas. A nosa embora ao señor Portela Valladares e a nosa felicitación personal máis sincera.

Mais a nosa ledicia fonda ven envolta nunha nube de dúbidas que nos inquietan; e diante destes feitos compre que os nacionalistas vaxamos facendo examen de conciencia, e vaxamos fixando o noso pensamento cristiaño. Denantes do señor Portela Valladares, fixera tamén manifestacións nacionalistas, inda que non tan completas e rotundas o señor Leonardo Rodríguez; e agora mesmo, o deputado gasefista señor Senra, sinteuse contagiado tamén polo andado, e nun banquete que lle prepararon en Vigo, pronunciou un discurso que nos seus termos fundamentais suscribiría calquer nacionalista. Esta é unha realidade política, que queiramos ou non, temos que reconocer. Esta realidade nun principio é unha sinal de victoria que aos nacionalistas debe satisfacer; é sinal de que o ambiente de galeguismo, de amor a Terra que os nacionalistas fomos semeando con fonda idealidade e con xeneroso apostolado por todos os recunchos da conciencia galega adquiriu unha vitalidade tan densa que ningún elemento pode sustraerse á súa influencia.

Por isto comenzo de victoria pode implicar un retraso na liberación política de Galicia. Os tres deputados citados dentro da política hespañola e da galega son representantes de tres ramas do liberalismo centralista; das ramas gasefista, garciapretista e romanonista, cujas ramas orgánicamente representan a eterna enemiga das liberdades galegas, son o "Inri" da nosa cidadanía, son a oligarquía caciquil que estende as suas cordas misteriosas, tráxicas e ponzoñentas por toda a nosa terra. Pouco importa, pois a Galicia, que isos representantes varíen nobremente a súa estrutura ideolóxica; si ese removemento contribúe a fortalecer o imperio en Galicia dos vellos partidos centralistas.

Estas verbas non son alusión nin censura para os tres deputados citados, nin para os que imiten a súa conduta. Sería ridículo en nós pretender ningunha influencia sobre eles, sobre todo no senso de que atemperasen a súa actuación a os nosos desexos. Nós, apandiremos sempre todos os actos de afirmación nacionalista sin mirar a persoa de quen os fai, porque tampouco pretendemos establecer un réxime de castas, nin conceder ou denegar patentes de nacionalismo; todos somos o que somos, e non o que a xente queira que seamos; por iso tamén atacamos sin contempción e feramente todos os actos que coidamos en desprestixio da nosa terra. Son,

pois, somente estas verbas unha chamada de atención a todos os nacionalistas; e esta chamada sintetízamola neste pensamento: a realidade galega é tan exuberante que nos arrolla a tantos contribuímos a formala; si non facemos unha intensa actuación política, e deixamos libre o campo tumultuoso e caído das multitudes que avanza sin parar, si non nos poñemos na súa dianteira, cairá sobre nós a grave responsabilidade que isas multitudes queden satisfeitas coas medidas afirmacións dos políticos organizados, e en lugar de seren unha forza impulsiva e renovadora, se convirtn en un elemento retardatorio e regresivo. Pensen ben n'isto todos os nacionalistas e desentran ben a terrible verdade que encerran estas verbas.

ASOREY

Xuntamente cós meus bós e distintos amigos Rodríguez Lence, director do xornal honaerense "El Correo de Galicia", e o simpático escritor enxebre Lesia Meis, concurrimos a un banquete que en gabanza do xenial escultor Asorey, celebrouse en Cambados o domingo derradeiro día 20 d'este mes.

Non foi un xantar como os que é costume facer n'estes casos. Agás do homenaxe ao gran escultor, que soupo con "Nación" dar unha forte nota de afirmación dentro da arte galega, aquel xantar foi unha verdadeir asambrea na que todos os concurrentes tiñan a alma ategada d'amor e esperanza polo cobizado rexurdimento da Terra. Baixo aquel ceo prático da Arousa, á dose soma d'un ridente soute, resoaron as verbas entusiastas, e fondamente sentidas, que afirmaban a fé nun novo evanxelio que pondrá fin ao triste calvario de servidume que Galicia ven recorrendo desde fai moitos séculos. ¡Ditosos os que presenciámos aquel acto, verdadeira aurora da nosa redención!

Foron Basilio Alvarez, o intelixente loitador; o simpático Portela Valladares, o incomparable Castella, o gran poeta Caballinas, os que desempeñaron o papel de apóstoles, encendendo as almas no sagro lume d'amor pola patria. Todos estiveron d'acordo en proclamar o máis radical nacionalismo galego. Despois outros oradores fixeron uso da palabra para gabar a Galicia e a Asorey.

Os concurrentes non poden ser citados porque, un mozo e moza e parte dos devanditos, vimos alí a Lisario Barreiro, Manolo Quiroga, Enrique Peinaçor, Eladio Rodríguez González, Llorens, Magarinos, Vicente Risco, Paz Andrade, Xavier Bóveda, Xesús San Luis, González Garra, Xuan Luis, nunha palabra, a prana maior do enxebrismo e da intelctualidade galega.

Actos como o de Cambados producen en nós a creñza de que para Galicia están á chegar os cobizados días da súa redención.

ASIEUMEDRE.

Aparte das anteriores cuartillas que nos tén enviado o irmán Lúgrís Freire, que levou a Cambados a representación da "Irmandade da Fala" da Cruña, ademais de se ter acoñecido con un telegrama ao mesmo Asorey, coidámonos no deber de decir algo pola nosa conta en cal do acto patriótico que en Cambados tense celebrado. Os xornás fixeron xa unha reseña de canto aló houbo. Nós queremos recoller unhas notas interesantes.

Son os discursos de Basilio Álvarez o incansable loitador agrario e de Portela Valladares, deputado a Cortes por Fonsagrada. Os dous manifestáronse n'aquel acto como verdadeiros e convencidos nacionalistas. Os dous faláron en galego e loubaron entusiásticamente ao movemento nacionalista galego que sigue o seu camiño triunfal. Foron dúas notas que nos teñen aludado moito. Xa chegan os tempos de recolleitar os froitos do que durante pouco mais de cinco anos estivemos nós sementando e seguimos e seguiremos sementando. Basilio Álvarez defínese como apóstol da causa nacionalista e Portela Valladares co seu discurso e co de Pontevedra fará cambiar de procedementos aos demais políticos galegos.

Vede pois a nosa íntima satisfacción.

Houbo outros asistentes ao banquete que faláron en galego mais como son xa nacionalistas militantes, nada diremos si non é apraudidos. A nota ridícula, valeira, de falla de senso común dérona os representantes de Santiago facendo maísta. Faláron da lua e fixéronno n'un linguaxe que n'aquel ambiente cheiraba a podredume. No pecado levaron a penitencia.

Enormeiramente satisfeitos polo acto de Cambados que foi dos que se ven poucas veces, ao mesmo tempo que unha consagración que poidéramos chamar oficial, xa que aló estaba representada a verdadeira Galicia, do nacionalismo galego, comprendo no derradeiro felicitar que raudosamente ao queido Asorey ao mesmo tempo que pedimos sexa él, por ser o mais enxebre e o mais galego dos nosos escultores, o que faga o proxecto do momento que a Carrés vaisele erixir na Cruña.

Música galega

O notabilísimo sexteto de profesores que actúa no kiosco Alfonso dirixido polo mestre Don Luis Gracia ven executando todos os martes programas de música galega que o público recolle sempre con grandes demostracións de agarimo.

Agradecemos moito ao notabre sexteto esta atención que teñen para a nosa música.

Unha festa galega na Cruña

O enxebre a sempre apraudido coro cruñés "Cántigas da Terra" correspondendo ao agarimo conque acolleuna decote o pobo da Cruña en cantos festivos ten feitos tivo o ben acordado de celebrar unha festa pública en honor do público cruñés no parque de Méndez Núñez. A noite do sábado 26 en combinación coa banda de música do reximento que executou un ben programa de música galega, cantou varios alalás e foliadas do seu extenso e variadísimo repertorio. Todo o pobo da Cruña congregouse no amplo prado para ouvir a "Cántigas da Terra" que cantou do xeito inmillorable que o fai sempre.

Ac final da festa o coro e a banda executaron o himno nacional galego que como sempre foi ouvido con unha gran relexión e. O coro e a banda colleitáron moitos a moi merecidos aplausos.

Foi unha gran festa, moi enxebre que debe se repetir moitas veces.

A nosa embora.

Lea vostede o próximo número de
A NOSA TERRA

Felipe Pedrell

Fai días finou en Barcelona este formidabile crítico musical catalán o primeiro e mais intelixente dos críticos hespañoles.

Xa todos os xornás dixeran quen era Pedrell e faláron da súa obra. A música catalana débelle moito por ter feito unha gran labor polo seu desenrolo. N'un libro interesantísimo recolleu unha gran parte de "folklore" hespañol. Nese libro, a música galega ten un bato posto.

Catalunya perde coa morte de Pedrell un dos seus mais grandes fillos e a arte musical hespañola a súa mais grande figura crítica.

Sirvan estas liñas de sentido pésame que enviámos a irmá Catalunya que tan ben sabe honrar aos seus homes representativos.

COUSAS

Teño ouvido decir moitas veces a individuos que non son nacionalistas, referíndose á nosa situación, que non facemos nada, que se non vé por ningún o resultado da nosa labor. Os que así falan son os incapaces de traballar en algo, de se sacrificar un pouquiño en calquer cousa que non vexan resultado práctico e sobor todo en nada que se non beneficien des materialmente. Cando se trata de realizar unha labor que coste traballo a facer que teña algunha dificultade ou que lles non entre polos ollos sin necesidade de lla explicar del, xan que a fagan os demais e chámánlles enriba románticos e ideos. E no nacionalismo con respecto a esas xentes sucede o mesmo.

Aí pois o único xeito de lles contestar aos que así falan é preguntándolles: ¿Qué facedes vós?

Outros hai moi semellantes aos anteriores, que cando se trata de facer algunha demostración de galeguismo, por exemplo, unha protesta por algo que nos aldraxe aos galegos, ou en calquer outra cousa na que é preciso que Galicia fale, sempre agardan que o fagamos nós. Hai algún que caida que polo só feito de sermos nacionalistas xa temos a obriga de facer momentos aos galegos ilustres mortos, de protestar cando se nos aldraxe, de agasallar cando baxa que o facer, en fin, que nós por ser nacionalistas temos que falar polos demais. E xa vimos facéndoos, agora que non á medida do gusto de moitos.

Facémolo como nós coidamos se debe facer.

Estos xa gústanme mais, pois eles mesmos reconecen que somente os nacionalistas somos a única forza galeguista que fai a Galicia.

Tamén dentro de nós, no nacionalismo, hai algúns que pensan é pouco o que se fai. Estes xa teñen mais dereito a opinar así que os outros. Poida ser que sexa certo eso. Mellor dito, coido que debéramos facer mais pero tampouco debemos esquecer que non temos os nacionalistas moitos medios para realizar unha maior labor xa que temos que adicar, por non ter moitos medios económicos, a maior parte do tempo a nos proporcionar o que é indispensable para vivir e o pouco tempo que nos deixa esa labor ingrata aplicámola con entusiasmo a laborar polo rexurdimento do nacionalismo. E xa se

vé que no pouco tempo que levamos actuando e no menos que temos para adicar a esa labor, levamos feito moito, moitísimo. Abonda botar unha ollada para cinco anos atrás.

Agora que non deixo de reconocer que hai en nós algunha falla de actividade e que si nos propuxéramos podíamos facer algo máis do que facemos. Dende fai algún tempo decaeu algo o entusiasmo e a actividade que tiñamos denantes.

Sen esixir moito penso como Lousada Diéguez que debemos voltar aos tempos do comenzo da nosa actuación.

Victor CASAS.

Asambreia nacionalista ibérica

Por mor da folga de Correos, os traballos que viña realizando a "Irmandade da Fala" da Cruña para a celebración d'esta interesante asambreia, ficaron suspendidos. Solucionada xa, continuáronse facendo. Xa no derradeiro número decíamos que se tiñan recibido moitas adhesións. No próximo enteraremos os nosos lectores do desenrolo dos traballos e das novidades que haxa encol d'este importantísimo acto.

En poucas verbas

A cantos pensen que o nacionalismo galego leva feito pouco brindamos esta pequena observación:

Hai seis anos, cando na nosa terra ningún intelectual gustaba falar galego nos actos públicos, coitábase coma un xesto de gallarda audacia o realizalo; e era para todos a proba máxima de fé nacionalista. Hoxe o falar galego constitúe unha proba de éxito, e é unha mostra elegante de aristocracia intelectual. O nacionalismo galego nos seus comenzos tiña o seu credo político; e iste primitivo credo político xa foi superado con valentía por moitas organizacións que inda non son oficialmente nacionalistas.

En Mondariz

O noso querido e entusiasta irmán don Enrique Peinaçor ven celebrando todos os anos grandes festas galegas, durante este tempo, no seu balneario de Mondariz, santuario de doentes e templo de galeguismo enxebre e puro.

Este ano levou adó ao coro de Ferrol "Toxos e Freres" que c'ó de Mondariz "Agarimos da Terra" que él patreina fixeron unha gran festa galega, que foi un verdadeiro éxito.

A xente que de todas partes acude a tomar as augas de Mondariz ao tornar ás súas casas levan sempre, despois d'istas festas, unha mostra vivente do rexurdimento galego que estase verificando nos nosos días.

Os propietarios dos demais balnearios galegos debían imitar o exemplo do señor Peinaçor realizando con elo unha gran labor de galeguismo, que é ao mesmo tempo unha gran propaganda dos seus balnearios.

Suscríbase vostede

A N O S A T E R R A

Un festival luso-galaico

O domingo 3 na praza de touros da Cruña celebrouse unha festival luso-galaico que resultou moi lucido e agradable. Tomaron parte n'él a banda de música do Hospicio, que executou unhas pezas galegas, o coro coruñés "Cantigas da Terra" e o de Ponte o Lima (Viana do Castelo). O da Cruña cantou como sempre moi ben unhas foliadas e alalás, que gustaron moito e foron moi apraudidas.

O coro portugués presentouse d'un xeito elegante, os traxes vistosísimos chamaron moito a atención. Son unhas 15 parellas que bailan e cantan admirablemente. As cancións que interpretaron preciosas todas elas, con esa dozura que ten a música portuguesa gustaron enormemente e o público se non cansou de os aprauir. Repetiron algunhas por petición do público, que casi enchía a praza. Os portugueses deixaron na xente que os escoitou unha agradable impresión.

Ao final da festa houbo vivas a Portugal, a Galicia e aos dous países xuntos. Unha festa simpática e bonita que foi ao mesmo tempo ocasión de demostrar unha vez máis o cariño que nos une ao pobo irmán.

Ao seguinte día no teatro Linares Rivas deron outro festival que resultou aínda mellor que o primeiro, xa que o local prestábase moito máis para esta crás de festas. Igualmente foron moi apraudidos.

NO CIRCO DE ARTESANOS

Exposición Rexional de Fotografías

A exposición fotográfica que este ano se celebra é un éxito máis para a Sociedade organizadora. Son moitas, variadísimas e notables as fotografías presentadas, nas que se paxase galega tan pródiga en vixosos arvoredos, en corruchos pintorescos; o mar, fonte de riqueza e de arte; os montes; as escenas de costumes; nunha verba Galicia amóstrase en toda aquela profusión variadísima de cartulinas que non nos cansamos de admirar, porque todas elas foron vistas e manipuladas con arte.

Pero sobre todo, o que máis chama a atención, o que destaca entre as moitas e fermosas composicións, son as coleccións que nunha xusteza armónica e realísima, interpretan maravillosamente algunhas poesías do noso gran Curros Enríquez.

¡Ay! Nouturnio, é A Virxe do Cristal, son verdadeiras obras de arte, cheas de emoción, compostas c'unha visión estética que poucas veces vése en traballos d'esta natureza. Ela: profanos unha vez máis que a nosa Terra, coas súas lendas, paisaxes e costumes, co seu arte particularísimo, pode ocupar un honroso posto con máis xusticia que cando utiliza alleas fontes de inspiración que, por outra parte, non producen no noso ser esta intensa emotividade das cousas íntimas dos sentimentos propios.

Felicítamos á Sociedade Fotográfica da Cruña por tan excelente resultado do seu concurso, así como tamén a cantos outiveron os merecidos premios polas súas obras.

Como remate d'istas ringlas permitímonos aconsellar ao señor Pintos, autor da colección "A Virxe do Cristal", e rogámoslle que faga unha edición en álbum ou tarxetas postales, das reproducións admirables que tan ben interpretan os versos de Curros, co que fará un grande servizo á nosa arte.

Un vocabulario castelán-galego

Veñen moitos falando da necesidade de facer un dicionario castelán-galego por ser hoxe o de máis urxente precisión. Temos ouvido que hai quen está preparando un que constará d'un gran número de voces, pero que tardará aínda moito tempo en saír á luz. Reconecendo nós a utilidade que prestará ao maior desenvolvemento do noso idioma esa obra tan precisa, comentaremos a publicar moi logo un vocabulario composto de moitas voces, as máis necesarias.

Farémolo en xeito de folletín encuadernable para que poida ser gardado.

Este vocabulario, ao mesmo tempo que ven a suplir, dentro do que cabe, unha verdadeira e urxente necesidade será tamén un obsequio que faremos aos nosos lectores e que eles saberán agradecer.

Quizais no próximo número comencemos a súa publicación.

No "Rosalia Castro"

Duas funcións galegas

A Irmandade da Fala da Cruña que ve no teatro un dos medios máis axeltados para facer rexundir no pobo o sentimento galeguista, sigue adicándolle toda a atención que merece.

No domingo 23 representouse novamente o drama en verso, tantas veces apraudido "O Fidalgo", que foi moi ben interpretado, e valeu aos actores, como ao seu autor Xesús San Luí, novas e estrondosas ovacións.

O día 30 subiu a escena pol-a primeira vez o melodrama "Leonardo o pescador" escrito en portugués por Baptista Diniz e arreglado ao galego por un distinto irmán, que así quixo rendir un homenaxe á arte dramática da terra irinã.

Presentado con toda propiedade e xogado con admirable naturalidade, desenvolveuse nun crecente interese que, por veces, revelábase no entusiasmo con que os aprausos do público premiaban a labor dos actores que, incla sendo simples amadores cumpriron como verdadeiros artistas.

Estas representacións, como tantas e tantas xa celebradas sempre escoitadas con profunda atención, demostran o moito que se pode facer con boa vontade pol-o progreso do Teatro Galego, que conta xa con moitas obras de verdadeira valla, con actores capacitados para darlle vida, e cun público entusiasta.

TEATRO GALEGO

Características dos tipos galegos

VIII

Nas estas provincias que forman o antigo reino de Galicia, se ben as costumes e a fala son unhas, existen diferencias apreciables así na fonética do linguaxe como na presentación dos tipos, que dito xexa de paso, distan moito de ser o "tipo galego" sempre igual, único e falso, creado polos autores hispañoles e repetido non sei se por ignorancia ou por malquerencia.

A característica do idioma nas Mariñas (comarca de Betanzos) é a dozura, a suavidade e certa elegancia, como podemos ver pol-os versos de Añón, Salvador Golpe, Vaamonde.

Na rexión de Bergantinos (comarca de Carballo) adquire a fala unha forma imitante ao portugués pola nasalidade, polas terminacións; forte coma as penedias da súa costa brava. Esta é a lingua usada polo bardo Pondal nos seus viriles cantos.

Pelas montañas de Arzúa, Curtis e provincia de Lugo, ten a fala uns acentos rudos, unha forma propia das hirtas cumes.

Xeneralmente por toda a costa O. a N. O. a pronunciación de z e "ce" "ci", faise s.

A fala soave, as modulacións armónicas, e conservando moitos xiros cheos de elegancia e delicadeza.

Por Ourense úsase algo máis as finais de moitas verbas en t, tal como a "mau", "irmau", "tu", inda que non tanto como xentes estranas se empeñan en nos facer falar á tódolos galegos. Tamén se di "il", "aquil", "iso..."

Do Ferrol hacia Viveiro téñ igualmente a palabra certas inflexións particulares que poden apreciarse lendo as obras dos escritores d'aquela banda.

E como a fala, tamén o carácter das xentes diferénciase algo, e algo tan varían os tipos.

En xeneral, o galego é afable, cortés, e hospitalario. Non é averso nin refractario á cultura conforme a pintan decote os estranos, nen triste e chorón: o carácter galego é máis ben pródigo e amigo de saber; e boa proba d'isto son os préstamos e facilidades que se dan uns aos outros moitas veces sen garantía ningunha, e as dificultades que teñen que vencer para impoñerse o sacrificio de estudar nas escolas rurais que sacrificio é ter que andar ao mellor unha legua, e loitar despois coa diferenza de idioma en que lle "ensinan". As boas sociedades que teñen constituídas talalas colonias galegas para beneficencia e para o sostenimento de escolas que o Goberno non fai, proban tamén a nosa afirmación de rebuldeiro, como se ve nos moitas festas, romarías, fiandós,

tascas etc., etc., que se celebran adolto en todas as comarcas.

Pola demais, ben se ve na maioría das obras teatrais galegas, onde se pintan os tipos do natural, que abunda o carácter sinxelo entre as mulleres, e o humorismo, que é a gracia do espírito, no que se di, e non sómente na maneira de o dicir, nos homes.

A honradez e a nobreza de sentimentos son características no galego, como é tamén o amor á Terra e ao traballo.

O tipo da provincia da Cruña é máis enquedo e máis malicioso, o de Lugo resnado; o d'Ourense reservado; o de Pontevedra confiado e franco.

Na provincia da Cruña abundan máis os tipos de fronte alta e despexada, ollos azúis ou castaños e cabelo castaño.

En Ourense o tipo é máis ben de cara ancha, pómulos algo abultados e moreno.

As mulleres pola costa son de tipo helénico, tez branca, ollos azúis, cabelos dourados, e movementos graciosos.

No interior predomina o tipo moreno, de cores vivos, faccións delicadas, formas redondas, esbelta e airosa.

Ramón ALVARIÑO.

No próisimo número seguiremos publicando as conferencias do noso querido irmán o malogrado Luís Porteiro Garea

Anúnciese vostede en

A NOSA TERRA

LECTURAS

REXURDIMENTO

En Betanzos, a vella e histórica cidade do Mandeo, encomezou a se publicar un boletín galeguista co título indicado.

A "Irmandade da Fala" brigantina, que tanto leva traballado pola implantación do Teatro Galego naquela cidade, entra agora nunha nova fase da súa labor coa publicación deste interesante e necesario boletín. Necesario decimos porque entendemos que xa é tempo de que todas as vilas galegas teñan seus periódicos propios, desinteresados libros de poltígrafías, que atendan sómente ao ben da comarca; e eso só pode facelo un periódico galeguista.

A "Irmandade da Fala" da Cruña, ve con agrado, con entusiasmo, que Galicia vai rexurdindo día a día, e a cantos axudan n'esta labor téndelles a man agarimosamente ao tempo que lles berra: "Adiante e Terra a Nosa!"

AS ROLADAS

Chega a nós unha nova folla das que á alma poeta do gran Cabanillas funceu para se poñer á fala cos nenos galegos e ir pouquiño a pouco encamiñándoos cara ao sentimento da Terra.

A semente do galeguismo espallada d'este xeito entre a xente pequena, verdadeiras roladas de sinxelos e debiles criaturillas, das que é mester se coidar para que o día de mañán as ensinanzas de xentes estranhas non os dominen por completo ata o estremo de malar n'eres a consciencia da propia personalidade, ten que froitificar, e dará con certeza resultados de grande proveito para o adiantamento moral e material da nosa Terra.

A folla de "As Roladas" correspondente ao mes de Santiago inserta a "carta de irmandade da rolada "Luar", e unha fotografía dos cinco meniños que a constitúen. Publica tamén traballos de Blanco Torres, Talbo, Cabanillas, Rodríguez Díaz, Ramos, Fuentes e Villar Ponte, e dibuxos de Llorens, Cebreiro, Máximo Ramos e Prieto.

"As Roladas", é unha das máis grandes obras que pódenn maxinarse n'estes tempos.

GRÁFICA - Revista quincenal ilustrada. A Cruña

Temos recibido o primeiro número d'esta revista que un tito de entusiastas rapaces, algúns deles artistas, teñen comenzado a publicar na nosa capital.

É verdadeiramente interesante. Aparece con unha orientación galeguista merecedora de loubanzas.

Publica orixinais de Rey Soto, García Acuña, Correa Calderón, Euxenio Carré Aldao, Peña Novo, Julio J. Casal, A oix, unha poesía de Pondal e un conto en galego de Leandro Carré. Varios fotografados, o sarcófago que garda as cinzas da nosa Rosalía, un retrato de Murguía, outro de Imeldo Carral e dúas caricaturas galegas de Castelao e de Cebreiro. A portada moi boa é de Ricardo Camino. Está presentado d'un xeito verdadeiramente irreprochable e honora aos talleres de "El Noroeste" onde foi tirado.

A saída d'este número foi acollida con verdadeiro intrínseco púbrico, e ás poucas horas tíñanse todos vendidos. Gustou moito e todos gabárono con entusiasmo. Demuestra isto como as cousas ben feitas atopan sempre boa acollida.

Os animosos rapaces que a editan teñen recibido moitas felicitacións ás que engadimos a nosa sincera e cordial ao mesmo tempo que lles rogamos non desmaíen na interesante labor que tan ben teñen comenzado.

CANTARES DA TERRA - Francisco Salgado e López-Quiroga

Cariñosamente adicado recibimos un exemplar do libro que con este título ven de imprimir o señor Salgado e López Quiroga. O señor Salgado é ben coñecido xa por vir colaborando

en varios xornais e revistas de Galicia. No noso boletín temos publicado algúns versos seus. Tén feito outros libros e no que hoxe dá á luz, publica un bon falo, algúns deles moi bonitos e ben feitos.

Agradecemos ao seu autor a atención que con noso livo ao permitirnos un exemplar que ocupará un posto na nosa biblioteca.

A NOSSA REVISTA - Porto

Temos recibido o número 9 d'esta interesantísima revista fundada polos alumnos da Facultade de Letras do Porto. Corresponde ao mes de Marzo e está toda ela adicada como homenagem ao gran filósofo xa coñecido noso Leonardo Coimbra. Colaboran n'este número os escritores e poetas Hemani Cidade, Antonio Salgado, Baltasar Baelente, Quedes do Amaral, Luis Gardini, José Marinho, Ernesto Alexandreiro e William A. Jenney.

É un número verdadeiramente interesante que gustóunos moito. Nas leituras fala das comédias de Leandro Carré, "Enredos"; "Pra vivir ben de casados", e "Rexurdimento" e de "A NOSA TERRA" ademais d'outras publicacións portuguesas.

NAVE ETÉREA - Vitorino Nemesio

Chega a nós atentamente adicado un librinho de versos dos que é autor o señor Vitorino Nemesio, de Coimbra, (Portuga). Imprentado con moito gusto contén un bón número de versos todos moi bós entre eles algúns que nos teñen parado moito. Está feito "en memoria do descubrimento do caminho celeste para o Brasil."

O intertroque, cultural entre a nosa Lusitania e nós si, e o seu camiño cada vez máis irmanado. Imos recibindo adicados polos seus autores casi todos os libros que están aparecendo no mar Portugal.

Agradecemos hoxe o que nos envía o señor Vitorino Nemesio e temos moito gusto en nos poñer ao seu servizo o mesmo que o facemos de todo canto de aquelas terras veña.

A AURORA DO LIMA - Número adicado ao "Día de Galicia"

O decano dos xornais do Minho, publica con este motivo, un número interesantísimo no que colaboran as prestixiosas firmas de Johan V. Viqueira, Vitoriano Talbo, Ramón Fernández Mito, Avdijno Rodríguez Elías, Julio de Lemos, Francisca Herrera Garrido, João Verde, etc., etc. Fai ademais un histórico resumo de A NOSA TERRA, onde se olleron a escintillante idealidade dos nosos poetas, dos nosos pensadores e dos novos que aparecen na lotta pola nosa Santa Liberdade.

Gramática do Idioma Galego Por M. Lugris Freire, académico de número da "Real Academia Gallega"

Este novo libro contén un estudo sintético e integral do noso idioma; e na fonética e morfoloxía resolve total-as dúbidas en col do emprego das voces. A Sintáxis é completa e clara, fixando regras seguras para o bon orde das palabras na oración.

Leva como aditamentos os nomes de persoas, toponimia, meses e días, denominación dos ventos, táboa dos principás castelanismos, mostras literarias escolleitas e un vocabulario galego-castelán.

Véndese a 3'50 pesetas o exemplar na librería e imprenta de «Zincke Hermanos», Cantón Grande, 21 - A Cruña.

Xosé Patiño

Bordados Artísticos
Xogos de cama Confeccións
Equipos para noivas

San Felio, 20-Apartado, 37

Palma de Mallorca

Paulino Freire

BOUZAS - VIGO

Sucursaes: en Cruña - Ferrol

Redes d'algodón para tarrafa
Aparellos, armados e en panos, para
barcos pesqueiros
Malletas de abacá e cáñamo alquitra-
nado—Cables de aceiro, ingleses
Aceites minerás e vexetaes, e surtido
compreto para maquinaria e pesca

— Santa Lucía, 26 e 28 - A CRUÑA —

**Fábrica de Xergóns
e catres metálicos**

ORZAN, 70

(Frente do Pórtico de San Andrés)

EFFECTOS NAVALES

— DE —

Ferrer e Compañía-Sucesores

F. BERTRAN E MIRAMBELL

Vigo e a Cruña

Casa fundada en 1868

Artigos xeneras para equipo da Mariñ. mili-
tar, vapores, barcos de vela e pescadores.

"Patente-Salvavidas"

O mellor para pintar os fon-
dos dos barcos. Ganou Di-
proma de Honor, Gran pre-
mio e medalla de ouro nas
Exposiciós de París-Londres.

REPRESENTANTE

F. Bertran e Mirambell
VIGO-CRUÑA

ZINCKE HERMANOS
LIBRERÍA — PAPELERÍA
IMPRESA

Cantón Grande, 21—Estrella, 37

— A CRUÑA —

FARMACIA EUROPEA

— DE —

Lopez Abente

— REAL, 55 —

A mellor surtida da Cruña e un dos estable-
cimentos da súa eras que mais honran a Gali-
cia. Montada con arrego nos derradeiros adian-
tos.

Alfredo Lastres Canosa

"La Encajera Española"

Fábrica de encaixes de fío
Tecidos a man. Especialidade en
aplicaciós

Exportación Ibero-Americana

Almagro (Ciudad Real)

Novos Almacenes Coruñeses

Tecidos nacionás e estranxei-
ros Vendas por maior e menor

Fonte de San Andrés, 18, 20 e 22

A Cruña

Viuda de H. Hervada

Casa fundada en 1865

A CRUÑA

FERRETERÍA, QUINCALLA, MUEBLES,
MAQUINARIA AGRICOLA, PEDRAS
FRANCESAS PRA MUIÑOS, ETC., ETC.

Grandes Almacés de Tecidos

NUEVO MUNDO

SECCIÓN DE SASTRERÍA E CONFECIÓNS

Inmenso surtido en Panos da Rexión
e Estranxeiro. Confecciónanse toda crás-
prendas para mulleres, homes e nenos

SAN ANDRÉS, 41 e 43—Teléfono 256

A CRUÑA

BOLSA do TRABALLO INTERNACIONAL
FEDERACION dos EMIGRANTES HESPAÑOLES
ASOCIACION de BENEFICENCIA

Enrique Iglesias Corral Barrio

SUBDELEGADO GENERAL NA REGIÓN NOROESTE DE HESPAÑA

Cruña-León-Ourense-Oviedo-Pontevedra e Lugo
A CRUÑA

Sobriños de José Pastor
BANQUEIROS

Casa fundada en 1776

A Cruña, Vigo, Lugo e Orense

COMPAGNIE GENERALE TRASATLANTIQUE

Vapores Correos de gran velocidade Servicios directos dende o porto da Cruña

Próximas saídas **DIRECTAMENTE** da Cruña

Vapor Flandre 23 de Septiembre

PRECIOS EN CÁMARA		HABANA	VERACRUZ
Primeira crase (varias categorías)	Ptas.	1.650 a 5.000	1.800 a 5.250
Segunda crase	"	1.250 a 1.275	1.300 a 1.325
Preferencia	"	825	875

A estos precios hai que añadir os impostos
Os pasaxeiros terán de presentarse n'esta Axencia cinco días antes da saída.—Ademiten carga.
Para toda crás de informes dirixirse ao seu consignatario:

D. NICANDRO FARINHA, Rua de Compostela, esquina a Praza de Lugo—A CRUÑA

Lloyd Real Holandés

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE LLOYD

AMSTERDAM

SERVICIO POSTAL RÁPIDO A AMÉRICA DO SUR

Próximas saídas da CRUÑA para **Pernambuco, Bahía, Río Xaneiro, Santos Montevideo e Bos Aires,**

Vapor correo rápido **ZEELANDIA** 16 de Septiembre

Admiten carga e pasaxeiros de Primeira, Segunda, Intermedia e Terceira crase.

Precio do pasaxe en 3.ª cras, **Ptas. 400** más impostos.

NENOS, menores de 2 anos, gratis; de 2 a 5 anos, cuarto pasaxe; de 5 a 10, medio pasaxe; de 10 anos, pasaxe enteiro.
PARA PRECIOS DE CÁMARA e carga dirixirse o **Agente General da Compañía en España:**

D. Raimundo Molina e Couceiro,—Consignatario—Marina, 22—A CRUÑA

BANCO HISPANO-AMERICANO

==== **MADRID** =====

Capital: 100 millós de ptas.

Dirección telegráfica: HISPAMER

SUCURSAES E AXENCIAS

Albacete, Alcoy, Alicante, Antequera, Badajoz, Barcelona, Bilbao, Cádiz, Calatayud, Cartagena, Cruña, Cabra, Cáceres, Castellón, Ejea de los Caballeros, Figueras, Granada, Gerona, Huelva, Huesca, Játiva, Jaén, Jerez de la Frontera, Logroño, Las Palmas, Lérida, Lorca, Málaga, Murcia, Olot, Palma de Mallorca, Pamplona, Ronda, Sevilla, Soria, Tanesa, Tudela, Valdepeñas, Valencia, Valladolid, Villafranca del Panadés e Zaragoza

Compra e venda de valores hespañoes e extranxeiros. — Custodia de alxaxas e valores. — Desconto e cobro de cupós, títulos amortizados e billetes de Lotería.

Troque, compra e venda de billetes e moedas extranxeiras. — Cartas de creto, e xiro sobre todol-os países. — Cobro e desconto de letras. — Préstamos e contas de creto sobre valores nacionaes e estranxeiros. — Contas correntes en pesetas nas que abona intreses aos tipos seguintes;

2	por	100	ao ano nas cartas disponibles,	à vista.
2 ¹ / ₃	por	100	id. id.	a 3 meses data.
2 ³ / ₄	por	100	id. id.	a 6 id.
3	por	100	id. id.	a 1 id.

Tamén abre contas en moeda extranxeira abonando intreses a tipos convencionaes.

COMPANHÍA CHARGEURS REUNIS

COMPAGNIE DE NAVIGATION SUD-ATLANTIQUE

Liña Brasil-Plata

Para os portos do Brasil, Montevideo e Bós Aires, sairán do porto da Cruña os magníficos vapores rápidos a dúas hélices e de 12.000 toneladas,

DATA	VAPOR	Prezo en 3.ª cras
11 de Septiembre	MOSELLA (nuevo)	397'10 pesetas.
9 de Octubre	MEDUANA (nuevo)	397'10 »

Prezos en cámara

	Pernambuco	Bahía	Río Xaneiro	Santos	Montevideo	Bos Aires
En primeira crase. Ptas.			1.315		1.565	1.693
En segunda crase. »			1.610		1.610	1.610
En segunda intermedia . . . »			575		575	575

Aos prezos de cámara hai que aumentar os impostos

Nenos menores de dous anos, un gratis por cada familia; de dous a cinco anos, cuarta pasaxe; de cinco a dez anos, media pasaxe; maiores de dez anos, pasaxe enteira. E necesario presentarse nesta Axencia cinco días antes da saída do vapor. Para mais informes dirixirse aos seus Axentes Xenerás en Hespaña:

ANTONIO CONDE Fillos - Plaza de Ourense, 2 - A CRUÑA

Telegramas "Chargeurs"

Garage ALONSO

DE

Alfredo Alonso, S. en C.
LA CORUÑA

GARAXES { Betanzos, 3
Rosalia Castro, 1-3-5
Xoán Flórez, 138

Oficiñas e despacho:
Xoán Flórez, 55 e 57

Dirección Telegráfica
e Telefónica:
Garaxe "ALONSO"

Teléfono urbano:
Oficiñas, núm. 417
Garaxe, núm. 517

Liña directa coa inter-
urbana

Conta corrente co:
Banco de Hespaña
Banco Hespagnol do
Río da Plata
Banco Hisp. Americ.º
Sobriños de J. Pastor

IMPORTACIÓN DIRECTA

Representación exclusiva das marcas MINERVA, ESSEX,
HUDSON, BIGNAN SPORT

Servicio regular de autocamiós de transporte entre a Cruña Santiago,
e viceversa

Automóviles
Accesorios
Neumáticos

Bandaxes macizos
"CONTINENTAL"
con prensa hidráulica
para o seu montaxe

Aceites e graxas
das
Mellores marcas

Automóviles
de alquiler

Comisións
e
Representacións

GASOLINA
ventas ao por
maior e menor

OS MAIS IMPORTANTES GARAXES DE GALICIA